

Neyðloysnin hefur nú staðið sína roynd í 25 kappróðrum á ólavsøku

Fyrstu ferð allir róðrarnir á einari kappróðrarstevnu vóru á eitt túsund metrum, var á ólavsøku í 1973. Fyrstu ferð fasti starturinn varð nýttur á einari kappróðrarstevnu var á ólavsøku í 1979

Onga staðni í Føroyum gongur tað so skjótt og væl at avgreiða kappróðurin, sum tað ger í høvudsstaðnum á ólavsøku. Tað fingur vit aftur staðfest fyrr í vikuni, tá tað tók tveir tímar og fimtan minuttir at avgreiða níggu róðrar. Tað vil siga, at í miðal gekk tað nett eitt korter at fáa hvønn róðurin frá hondini. At tað gongur so skjótt, kemur væl við hjá teimum, sum rógva, hjá teimum, sum skipe fyri kappróðurinum og øðrum til-tøkum ólavsøkuafnan og ikki minst hjá nógvu áskoðarunum, sum mæta upp at síggja kappróðurin.

Tað eru fleiri orsøkir til, at ólavsøkuróðurin gongur sum smurt. Her skulu vit ikki koma inn á allar, men bara triva í fasta startin og róðarteinin.

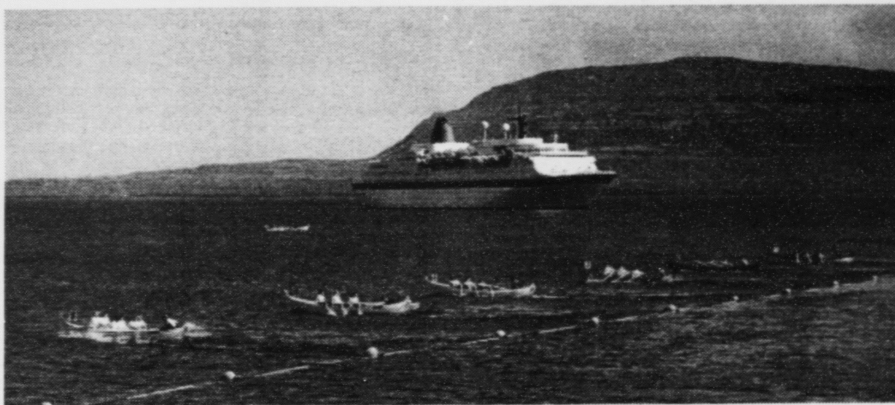
Fasta startin komu havnarmenn við av sínum einslystum fyri næstan tjúgu ár-um síðani, meðan tað so at siga var av neyð, at róðarteinin á ólavsøku fyri 25 ólavsøkuróðrum síðani varð avmarkaður til túsund metrar hjá øllum bátastøddum.

Tveir HR stuðlar komu við fasta startinum

Á hvernig ári leggur Havnar Róðrarfelag eina viku undan ólavsøku fasta startin undir Argjahøvda, og so hava kappróðrabátarnir høvi at venja startin júst frá tí stöðuni, sum teir framm-anundan vita, at teir skulu rógva úr. Tað er ein fyrimunur fyri bátarnar, sum eru mannaðir í Suðurstreymi, tí teir hvørt venjingarkvöld hava møguleika at royna startin, men royndirnar siga, at rættiliga nógvar manningar nýta høvi at venja startin.

Fasti starturinn undir Argjahøvda er væl eldri enn tann starturinn, sum Róðrarsambandið hefur brúkt á hinum stevnunum hesi bæði seinastu árin, og hann er eisini øðrvísi.

Tað var í 1979, at fastur startur á fyrsta sinni varð brúktur á ólavsøku og í kappróðri í Føroyum yvirhøvur. Petur A. Nielsen, sum var startdómari á ólavsøku frá 1965 og til 1981, gjørdi fasta startin saman við Eigili Hansen, sum eisini var startdómari í mong ár og annars altíð hefur verið ein av størstuðlum hjá Havnar Róðrarfelag. Litla frástøðan úr landi, at tað ikki er serliga djúpt og at streymur og rák gera lítið um seg her hava við sær, at tað ber til at hava ein fastan start á ólavsøku, sum so at siga er meiri fastur, enn tann fasti starturinn er, sum verður brúktur á hinum stevnunum.

Á ólavsøku hefur fastur startur verið brúktur síðani 1979. Mynd: Finnur Justinussen

Á ólavsøku er fasti starturinn tjóðraður bæði á botn og inn á land. Róðursmenninir halda í ein teym, akkurát sum teir gera á hinum stevnunum, men spennid verður ongantíð so stórt, tá teir liggja á knapt eitt túsund metra málinum undir Argjalandinum, sum tað oftast er á hinum stevnunum.

Misjavnt hvussu tað lá fyri

Fram til og við 1970 varð róð inn á Vestaru vág á ólavsøku, og tá kundu treytirnar, sum bátarnir róðu undir, vera ógvuliga ymskar.

Streymur og rák vóru ymsk fyri teir, ið lógu longest úti á og teir, sum lógu næstir landi, og um tað var eitt sindur í sjónum og vindur av ávisari ætt, so var tað munur á, nær bátarnir í ymsku róðargeirunum fingur lívd.

Hetta sást víðhvert aftur í, at bátar, sum róðrunum fyrr á sumrinum høvdu ligið væl fyri, kundu vera heilt aftarlaga fyrsta teinin, meðan onkrir, sum høvdu verið fastir fúsir afturi á halanum, kundu vera millum trei fremstu fittan part av teininum.

Tað er ikki fyrr enn hesi síðstu árin, at skipað er soleiðis fyri, at bestu bátarnir liggja borið um borið inni í miðjuni, og at teir við soltnari úrslitum liggja úti í síðunum á róðrarkeirunum. Róðin, sum róð varð í, varð avgjørd í lutakasti, og tí kom tað meiri enn so fyr, at bátarnir, sum kappaðust um besta plássið, lógu í hvør sínum borið og tiskil kundu hava heilt hvør sínar teytir at rógva undir.

Alt hetta kundi hava við sær, at stöðurnar broyttust heilt nóg, tá bátarnir komu inn um Molan, og treytirnar gjørdust tær somu hjá øllum. Um ein góð manning hevði róð í ringum sjógvi og tiskil lá illa fyr, so kom tað fleiri ferðir fyri, at teir

vunnu einar seks bátslongdir og kanska meiri enn tað inn á aðrar bátar, har venjingarstøðan innanborða ikki var so góð. Tað vóru heldur umstøðurnar, ið høvdu gjørt, at teir lógu frammalaga.

Kroytir út á opið hav
Síðst í sekstírunum varð farið undir stórar úbyggingar av havnarlagnum í Tórshavn. Molin varð longdur til meiri enn tað tvífalda av tí, sum hann hevði verið, og eisini vestanfyrir

róðrarøkið, og tí varð ólavsøkukappróðurin hetta árið fluttur út um Molan. Tað var bara róð í Nólsoyarfirði í tvey ár. Økið varð ikki mett at vera egnad til kappróður.

Neyðin noyddi teir á túsund metrar

Tá tað var greitt, at økið uttanfyri Molan ikki kundi brúkast, viðgjördu teir í Havnar Róðrarfelag, hvat teir nú skuldu finna uppá. Besta loysnin varð mett at vera, um allir róðrarnir í framtíðini vóru innanfyrir

til at rógva allar kappingarnar á túsund metrum. Fyrsta ferðin hetta varð roynt, var á ólavsøku 1973.

Havnaútbyggingarnar vóru nógvar og stórar kringlandið í sjeyti og áttati árunum, og tað hevði við sær, at róðarteinarnir vóru avmarkaðir til eitt túsund metrar í fleiri øðrum plássum, t.d. í Vági, Miðvági og í Vestmanna.

Fasti starturinn, teinarnir og framtíðin
Í ár hava allir triggir róð-

teir høvdu brúkt framanundan. Á vestanstevnu varð starturinn fastur í landi, men tá lærdu teir, at tað skal hann ikki vera, um frástøðan í millum land og róðrarøkið er fleiri hundrad metrar, tí tá gerst spennid ov stórt.

Tað hava verið fleiri kærur í hesum róðrarárinum, og tær flestu hava havt við fasta startin at gera. Hetta má RSF taka at sær og arbeiða fyri at sleppa undan, at tað í framtíðini verður møguleiki fyri stöðum, sum við haldgðum próvførslum kunnu kærast.

Skulu umstøðurnar í sambandi við fasta startin betrast, so er ein partur av hesum tann tekniski, sum hevur við togendan, teymarnar og fortøyingarnar at gera. Hetta er nakað, sum RSF og trolvirkid Vónin samstarva um, og tað ber illa til enn at vænta, at eitt miðvíst og stöðugt arbeiði fer at bera í sær, at tøkfrøðiligi parturin fer at verða betri.

Ein annar týðningarmikil partur av spurninginum um fasta startin eru reglarnir, sum eru knýttir at hesum. Róðrarsambandið skal sambært grein 4 í reglunum fyri sambandið hava aðalfund áðrenn 1. november, og nevndin í RSF hevur givið til kennar, at teir fara at

Triggir Old Boys róðrar vóru. Her eru tað 8-mannaferini, sum rógva framvið Molanum. Mynd: Jens Kr. Vang

viðkaðu teir um havnarlagið.

Í 1971 var greitt, at tað bar ikki til at brúka gamla

Molan. Teinurinn frá Argjalandinum og inn undir havnarskrivstovuna er bara 970 metrar. Í ásetingunum hjá róðrardeild ÍSF's – Róðrarsamband Føroyar varð ikki stovnað fyrr enn 19. apríl 1980 – stóð, at 6-mannafer (bara mannað við monnum tá) og 8-mannafer skuldu rógva fimtan hundrad metrar, og at 10-mannafer skuldu rógva tvey túsund metrar.

Róðrarmyndugleikarnir góðkendu, at tað skuldi bera

arteinarnir verið brúktir at kappast á alla staðni uttan í Havni á ólavsøku. Komandi ár verður túsund metra málið brúkt fleiri ferðir, enn tað hefur verið í ár, eitt nú verður jóansøkan í Vági.

Formaðurin í Róðrarsambandinum hevur sagt fyri Ítróttarsambandinum fyrr í summar, at teir í RSF arbeiða alla tíðina við at betra um fasta startin. Á jóansøku royndu teir eina nýggja útgávu, sum teir søgdu riggaði betri enn tann, sum

koma við uppskotum um broytingar í ásetingunum um fasta startin. jh